

IZ RADA MUZEJA ZAVODA "CRVENA ZASTAVA" U 1976. GODINI

Marko Popović, Muzej zavoda "Crvena Zastava" Kragujevac

Iako osnovan još 1953. godine, u vreme proslave 100-godišnjice Preduzeća, sa ciljem da prikaže njegov 100-godišnji razvoj i istorijsku ulogu u naoružanju i odbrani naše zemlje, a potom preseljen u novi objekat i proširen u oktobru 1973. godine, povodom jubilarne 120-godišnjice postojanja i rada ove fabrike, Muzej Zavoda "Crvena zastava" više odražava težnju da to bude, negoli stvarnost.

Ipak, sve više jača saznanje o njegovom značaju i neophodnosti čime privlači potrebnu pažnju, a u skladu sa tim obezbeđuju se i bolji uslovi za njegov brži i sadržajniji razvoj. Nakon nove postavke u oktobru 1973. godine, poklonjeno je više pažnje istraživanju istorijske gradje i trodimenzionalnih predmeta, inventarisanju i stručnoj obradi materijala, posetama i izložbama, pa je uglavnom, i stručno osoblje muzeja najviše radilo na tim poslovima. To su bile karakteristike rada Muzeja i u 1976. godini.

Istraživački i sakupljački rad bi trebao da bude jedan od prioriternih zadataka Muzeja. Kao istraživačko područje interesantna je ne samo cela Jugoslavija, nego i najveći istorijski, industrijski i kulturni centri više evropskih zemalja, a naročito Belgije, Francuske, Nemačke, Italije, Čehoslovačke, Austrije, pa i Rusije. Za obimniji istraživački i sakupljački rad Muzej za sada nema dovoljno materijalnih sredstava i kadrova, pa su zato i rezultati tog rada u 1976. godini bili skromni. Obišli smo blizu 50 penzionisanih radnika i stručnjaka

bivšeg Vojnotehničkog zavoda i Zavoda "Crvena zastava" ili njihove porodice u Kragujevcu, Beogradu i Zagrebu i od njih smo dobili, uglavnom na poklon, oko 150 vrednih foto i arhivskih dokumenata. Sa pojedinim radnicima i stručnjacima smo vodili razgovore, prikupljali potrebne podatke i sećanja. Preko saradnika iz fabrike i grada pronašli smo, dobili na poklon ili odkupili, petnaestak interesantnih trodimenzionalnih predmeta iz okvira proizvodnog asortimana preduzeća. Naročito je vredna zbirka od 54 originalna predmeta koje smo dobili od Kolekcije starog naoružanja VP 6343 iz Mostara. Nju čini starije artiljerisko i pešadijsko oružje i oprema koje je radjeno, prepravljano i opravljano u bivšem Vojnotehničkom zavodu u Kragujevcu.

Stručna obrada muzejskih predmeta je u toku. Krajem 1975. godine, nakon neophodnih konsultacija, uvida u materijal kojeg posedujemo i uputstava od strane stručnih lica koja vode matičnu dokumentaciju u Istorijskom muzeju Srbije iz Beograda, izvršili smo podelu celokupnog materijala na zbirke, obavili reviziju i otpočeli sa popisom i obradom originalnih predmeta. U 1976. godini popisano je preko 1000 predmeta. Inventarske knjige i kartone, koji su radjeni po najnovijim muzeološkim zahtevima, nabavili smo, takodje, posredstvom matične službe iz Beograda.

Odgovarajuće omote i uloške smo uradili po našoj narudžbini. U proteklom periodu, a i sada, najvažniji zadatak Muzeja smatra se upoznavanje naše javnosti i stranih gostiju koji posećuju Kragujevac i Zavode, sa istorijskim razvojem Zavoda "Crvena zastava". To upoznavanje se obavlja razgledanjem stalne izložbene postavke Muzeja uz njeno tumačenje od strane stručnog lica. Ranije je ta izložba bila zatvorenog tipa, pristupačna samo zvaničnim domaćim i inostranim gostima Zavoda, a od 1973. godine ona je otvorena za sve domaće posetioce, kao i za zvani-

čne inostrane goste, čime se broj posetilaca znatno uvećao. U 1976. godini Muzej je imao 165, skoro isključivo grupnih poseta, sa preko 10 hiljada posetilaca. Posetioci su bili veoma zadovoljni onim što su čuli i videli u Muzeju o čemu svedoče mnogobrojna zapažanja u Knjizi utisaka. Naročito su vredna zapažanja inostranih posetilaca iz zemalja u kojima se do skora vodila borba, ili se još i danas vodi, za socijalno i nacionalno oslobodjenje. Oduševljeni su revolucionarnošću, patriotizmom i internacionalizmom naših radnih ljudi. U tome vide opravdanost, neumitnost, i sigurnost borbe koju vode njihovi radnici.

Od gostujućih izložbi nikako ne bismo smeli propustiti da istaknemo veoma efektnu i sadržajnu izložbu Istorijskog muzeja Srbije iz Beograda "Svetozar Marković njegovo doba". Izložba je priredjena u stalnoj postavci našeg muzeja krajem februara 1976. godine, povodom 26-godišnjice izbora prvog eksperimentalnog Radničkog saveta Preduzeća "Crvena zastava" i trajala je punih 40 dana. Izložbu je videlo 6,5 hiljada gledalaca uz tumačenje njenih autora iz Istorijskog muzeja Srbije.